

Πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού (Π.Λ.Α.) Γ' τάξης (2019-2020)

Το Πρόγραμμα του Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού (Π.Λ.Α.) διεξάγεται διαχρονικά σε παγκύπρια βάση από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (Κ.Ε.Ε.Α.). Το Π.Λ.Α. απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες της Γ' και Στ' τάξης Δημοτικού. Στόχος του Προγράμματος είναι ο έγκαιρος εντοπισμός μαθητών/τριών με μεγάλη πιθανότητα να μείνουν λειτουργικά αναλφάβητοι/ες, ώστε οι μαθητές/μαθήτριες αυτοί/ές να ενταχθούν σε κατάλληλα προγράμματα στήριξης στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση. Το Πρόγραμμα αξιολογεί δύο βασικές δεξιότητες: (α) τη γλωσσική-επικοινωνιακή ικανότητα και (β) τη μαθηματική ικανότητα.

Κατά τη σχολική χρονιά 2019-2020, το Π.Λ.Α. έχει διεξαχθεί για ένατη συνεχόμενη χρονιά στην Γ' τάξη του Δημοτικού. Ο συνολικός αριθμός των μαθητών/τριών που συμμετείχαν ανήλθε στους/στις 8120 για τα δοκίμια της Γλώσσας και στους/στις 8182 για τα δοκίμια των Μαθηματικών. Ποσοστό 12,9% των μαθητών/τριών αναγνωρίστηκε με μεγάλη πιθανότητα να μείνει γλωσσικά αναλφάβητο, ενώ το 12,0% των μαθητών/τριών αναγνωρίστηκε με μεγάλη πιθανότητα να μείνει μαθηματικά αναλφάβητο. Ποσοστό 7,1% των μαθητών και μαθητριών ανήκε και στις δύο ομάδες.

Με βάση τα προσωπικά χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών, διαπιστώθηκε ότι υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στις ομάδες ρίσκου του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού έχουν: (α) τα αγόρια, μόνο όμως σε σχέση με τον γλωσσικό αναλφαριθμητισμό, (β) οι μαθητές και οι μαθήτριες με μη κυπριακή υπηκοότητα και (γ) οι μαθητές και οι μαθήτριες που εισήλθαν στο Δημοτικό σε ηλικία μικρότερη των 6 χρόνων. Σε σχέση με το φύλο, τα αγόρια βρέθηκαν να έχουν μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στην ομάδα ρίσκου του γλωσσικού αλφαριθμητισμού από ό,τι τα κορίτσια (15,3% και 10,4%, αντίστοιχα). Όσον αφορά στα Μαθηματικά, το ποσοστό των αγοριών στην ομάδα ρίσκου ήταν μικρότερο από το αντίστοιχο των κοριτσιών (11,6% και 12,5%, αντίστοιχα). Ως προς τον παράγοντα υπηκοότητα, το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών με μη κυπριακή υπηκοότητα, οι οποίοι/ες αναγνωρίστηκαν στην ομάδα ρίσκου του γλωσσικού (33,1%) και μαθηματικού αναλφαριθμητισμού (25,0%), ήταν κατά πολύ μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό των μαθητών/τριών με κυπριακή υπηκοότητα (9,3% και 9,6% αντίστοιχα). Σε σχέση με την ηλικία εισδοχής, το ποσοστό συμμετοχής των μικρότερων ηλικιακά μαθητών/τριών στις δύο ομάδες ρίσκου του γλωσσικού και του μαθηματικού αναλφαριθμητισμού ήταν μεγαλύτερο.

Όπως και πέρσι, διερευνήθηκαν, επίσης, οι στάσεις απέναντι στο διάβασμα και συγκεκριμένα σε σχέση με δύο πτυχές: (α) το διάβασμα για σκοπούς

ευχαρίστησης και (β) το διάβασμα για σκοπούς μάθησης στο πλαίσιο του σχολείου. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν θετικές στάσεις απέναντι στο διάβασμα ως προς τις δύο διαστάσεις. Όσον αφορά στη συσχέτιση των στάσεων αυτών με το ρίσκο για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαβητισμό, όπως και πέρυσι, το ποσοστό των παιδιών με αρνητικές στάσεις απέναντι στο διάβασμα για σκοπούς ευχαρίστησης, αλλά και για σκοπούς μάθησης στο πλαίσιο του σχολείου και στις δύο ομάδες ρίσκου ήταν υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στις ομάδες των παιδιών που δεν αντιμετωπίζουν ρίσκο.

Με σκοπό την πρόβλεψη ρίσκου, υιοθετήθηκαν και τη φετινή σχολική χρονιά μοντέλα πολυεπίπεδης ανάλυσης (δύο επίπεδα: μαθητή/μαθήτριας και σχολείου). Τα μοντέλα αυτά κατέδειξαν ότι το ρίσκο για λειτουργικό αναλφαβητισμό οφείλεται κυρίως σε παράγοντες στο επίπεδο του/της μαθητή/μαθήτριας. Οι αρχικές αναλύσεις (μηδενικό μοντέλο) κατέδειξαν ότι ποσοστό γύρω στο 17,5 % και 16,1% της συνολικής διακύμανσης του ρίσκου για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαβητισμό αντίστοιχα, οφείλεται στο επίπεδο του σχολείου. Επομένως, επιβεβαιώνεται η ανάγκη για διενέργεια περαιτέρω αναλύσεων με την εισαγωγή ανεξάρτητων μεταβλητών, τόσο στο επίπεδο του/της μαθητή/μαθήτριας όσο και στο επίπεδο του σχολείου, με σκοπό την καλύτερη ερμηνεία και επεξήγηση του ρίσκου για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαβητισμό.

Για πρώτη φορά κατά τη φετινή σχολική χρονιά, διερευνήθηκαν οι γενικές στάσεις και απόψεις των εκπαιδευτικών απέναντι στο Πρόγραμμα, οι απόψεις τους για τη χρησιμότητα του Προγράμματος, καθώς και οι εκτιμήσεις τους για την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των δοκιμών και αποτελεσμάτων του Προγράμματος. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών είναι θετικοί/ές απέναντι στο Π.Λ.Α. και θεωρεί ότι το Πρόγραμμα έχει σημαντική συμβολή στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου. Επίσης, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών θεωρεί χρήσιμα και σημαντικά τα αποτελέσματα του Προγράμματος για την ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού συστήματος, τον εντοπισμό αδυναμιών στη Γλώσσα και στα Μαθηματικά, την καλύτερη διάγνωση των αναγκών των μαθητών/τριών στα δύο γνωστικά αντικείμενα και τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι τα δοκίμια του Προγράμματος πληρούν σημαντικές προδιαγραφές σε σχέση με την εγκυρότητα και αξιοπιστία. Μέσα, όμως, από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών αναδείχθηκαν και θέματα τα οποία χρήζουν βελτίωσης στο πλαίσιο του Π.Λ.Α., όπως για παράδειγμα η καλύτερη ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων για τους στόχους και το περιεχόμενο του Προγράμματος, η καλύτερη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων από τους/τις ίδιους/ες, αλλά και από το σχολείο και η ενημέρωση των σχολείων σχετικά με τα αποτελέσματα του Π.Λ.Α. σε διαφορετικό χρόνο.